

Általános védkötelezettséget!

Irtá: Dr. Lukács György v. b. t. ny. miniszter, országgy. képviselő.

A hágai és párisi megegyezések, amelyeket immár törvényeink közé is cikkelyeztünk, likvidáltak a háborúnak ránk erőszakolt pénzügyi terheit, a trianoni szerződésből folyó kötelezettségeket.

Ugy vélem azonban, hogy nem szabad megállanunk a háború pénzügyi likvidálásánál, hanem folytatnunk kell ezt a háború politikai likvidálása terén is. Pénzügyi tekintetben a békeszerződés egy talány volt, mert annak alapvető szaksza mindössze annyit állapított meg, hogy Magyarország és szövetségesei felelősek mindazokért a károktól és veszteségektől, amelyeket a szövetséges és társult hatalmak kormányai és azoknak polgárai az „Ausztria-Magyarország támadása folytán rájuk erőszakolt háború következtében” elszenvedtek. Eltekintve attól, hogy ez a megállapítás óriási történelmi hazugság, mert már régen megcáfolták a levélárakból kikerült okmányok, maga a szakasz annyira fogytékos és minden magyarázatot megengedő, hogy ez szolgáltatott alapot arra, hogy folyton újabb és újabb terheket akartak ránk róni, mert a magyarázat az erősebbet, az úgynevezett győzőket illette meg. Ez a szakasz most már nem pénzügyi talán többé, ezután fix kötelezettségekkel, fix pénzügyi terhekkkel fogunk e téren számolni.

Ugyanezt a leszámolást kell a békeszerződésben előforduló más politikai talányokkal szemben is alkalmazni. Utalok mindenekelőtt a békeszerződésnek a mi kényszerleszerződésünket megállapító fejezetére. Az azzal kezdődik, hogy evégből, hogy az összes államok és nemzetek arányosan lefegyverezhessenek, a középeurópai hatalmak azonnal kötelesek a lefegyverzésnek azt a mértékét végrehajtani, amely a békeszerződésekben rájuk rovatott. Ebből világos, hogy a mi lefegyverzésünk feltétele, annak az ígéretnek ellenében történik, hogy nyomon fogja követni az összes többi államok és nemzetek arányos lefegyverezése is, sőt még a mértékét megállapították ennek a lefegyverzésnek, amennyiben a békeszerződés és a paktum kimondta azt, hogy a Nemzetek Szövetségének összes tagjai, tehát mindazok az államok és nemzetek, amelyek benne vannak a Nemzetek Szövetségében, kötelesek lefegyverezniük mérsékelté addig a legáltalánosabb mértékig, amely az államnak biztonságával még összeegyeztethető.

A lefegyverzés, alsó mértéke gyanánt, tehát a külföldi ellen való védekezés lehetősége állapítattat meg. Ezzel azonban bennünket mélyen ezen alul szereltek le, nekünk csupán a belső rend és biztonság fenntartására engednek, méregdrágán lefegyveres erő

tartani, ők azonban, a győzők, szabadon lefegyvereznek, úgy, hogy lefegyverkezettük mértéke messze meghaladja a világháború előtt volt lefegyverkezettük mértékét. Hogy példát említsék: a bennünket körülölelő három utódállam hadiereje a miénkének tizenháromszorosa és egyszerű mozgósítás után, ami nálunk tilos, mert nálunk eltörölték az általános védkötelezettséget, a mi haderőnk százharminczorosára emelkedik. Mi tehát teljesen lefegyverezetten, teljesen védtelenül állunk, állig lefegyverzett szomszédainkkal szemben, azok területeinek kellős közepén. A békeszerződéseknek ez a mi kényszerlefejeverzésünket megállapító fejezete talánynak bizonyult és kérdéses, hogy egyáltalában fognak-e valaha leszerelni. Ennélfogva ezen a téren is likvidálásra van szükség.

Vagy kezdjek meg a leszerelést úgy, amint arra kötelezettséget vállaltak, a maguk részéről is és akkor rendben van a dolog, vagy pedig mondják meg határozottan, hogy nem fognak leszerelni, nem tartják meg azt az ígéretet, amely ígéret ellenében a mi leszerelésünk megtörtént, ez esetben, minthogy a mi leszerelésünk feltétel ellenében történt, az a feltétel pedig be nem tartatott, az e feltételen alapuló kötelezettségünk megszűnik és visszanyerjük szabadságunkat. Mi ezt nem arra akarjuk felhasználni, hogy lefegyverezünk, szabadságunkat, szabad akarataink, szabad rendelkezésünk visszanyerését mi csakis

arra akarnók felhasználni, hogy azt a bizonyos minimumot elérjük, vagy megközelítsük, amit az eddigi pénzügyi kereteken belül is megcselekedhetünk, ha a toborzásnak reánk erőszakolt szisztemája he-

lyett visszaállítjuk: az általános védkötelezettség rendszerét. Mi csak azt a minimumot kívánjuk elérni, hogy külföldi ellen támadás esetében képesek legyünk védekezni.

A dolányi Benczur Gyula Mauzoleum.

Uj, hatalmas művészlet és nagy értékkel gyarapodott Magyarország a július hó 16-án, felavatásra került Benczur Gyula Mauzoleummal. E tekintetben meggyünk is kivesszi részét még pedig bőségesen a mi természetes is mert Dolányban emelkedik a Mauzoleum! Már az a valóság is, hogy Dolány község Benczur Gyula nevét kapta ez pedig meggyekben van nevezetesség dolgában nagy értéket jelent.

A köztemelőkben épült Mauzoleumon kívül hazánkban-ugy művészi kivitel, mint a benne elhelyezett nagy magyar génus tekintetében is Sátoraljaújheylől egy pár kilométerre fekvő Bányácska-Széphalom községben épült Mauzoleum a legnevezetesebb, hol Kazinczy Ferenc hamvai fekszenek. A dolányi Mauzoleum művészi alkotás, mely honunkban egyedül álló remekmű. Környezete gyönyörű liget és ebben a ligetben hatalmas fák között emelkedik a mauzoleum, melyet Janszky Béla műépítész tervezett. A márvány dobormű, mely Benczur Gyulát ábrázolja Kisfaludi Strobl Zsigmond műve. A kőből épült baldachint négy classicus oszlop tartja s ez alatt van elhelyezve a márvány relik.

Mauzoleumról esvén szó nem lesz érdemtelenség megemlíteni a világ e nemű leghatalmasabb mesterművét a halicarnassusi mauzoleumot, melyet Artemisia Mausollus király felesége építtetett férje számára Kr. u. 350 évvel. Keletről az Akropolis védte a tenger felől nyugatra pedig egy hatalmas várépület. Ez a mauzoleum — a régiek hét világcsodájának egyike — 440 római láb (egy római láb 0.296 méter) négyzetű alapon állott és 40 láb magas volt. Az angolok 1846 ban kezdték a kiástást és az ott talált

remek doborművek a Bitish Muzeumban kerültek...

Benczur Gyula, ki ezelőtt 10 évvel halt meg, belekerült a Magyar Festőművészek Pantheonjába, hol Mészöly Géza, Zichy Mihály, Székely Bertalan, Munkácsy Mihály, Ligeti Antal, Paál László, Lotz Károly és másokkal a nemzet nagyjai közé került. Azelett sokévi külföldi tartózkodása után visszatért hazájába, már mint a külföldön is elismert nagy festőmest és az eprekerti művésztelep fejlesztés mesterskolájának igazgatóvezetője lett. Ekkor született meg mesteri kezei alatt nagy koncepciójú művei, melyek a nagy közönség osztatlan tetszését nyerték meg és a maguk valóságában utánozhatatlan mesterművekké váltak. A többiek között Vayk keresztelése a millenniumi hatalmas arányú képe és mások. De legnagyobb tetszést arcképfestményeivel érte el, a melyekben irapáns kifejezésre jut, el, majdnem beszél a jellegzetes vonásokból az egyéniséget, melyek legsajátosságosab megnyilvánulásai nem a testtartás, a mozdulatok, a színek, a formák és a vonalak de az arca kiüli, a szemekből kitéintő lélek az egész kifejezés olyan caracteristicus megjelenítése, melyet sem a hozzátartozó családtagok sem a barátok ott még az ellenségek sem tudtak a valóságában megfájni, de a festmény elübbi tárta minden egyes részleteiben s ezeket foglalta össze egy élő valóság egészé. Talán nem is úgy gondolta el a néző a lefestett portait, a vázsonn elebe táruló ösmerőst, barátot, roknt a valóságban, mint a hogy a festmény ezt elebe tárta, de rátekinve önkénytelenül felkiáltott: ez ő, ez az igazi.

Ehhez a rendkívüli jellegzetes genialitáshoz hozzájárult az ecsetkezelés hibátlan volta, a színek égő, tüzes, han-

„A MUNKÁ TÁRCÁJA”

Tatra felséges Ur előtt.

Irtá: Krónikás.

Egy kemény, márciusi délután a Pipis tavaszzeleji mosolygása felsalcat a hegyre. Eszakról fogas szél láncolt a tetőn. Fázósan bujt el a napsugártól csalogatott korai rügy. Többen sétáltak a lankás oldalán, de a dermesztő szél miatt nem merészkedtek feljebb. Nehányan voltak csak bátrak. Feleséggel egy darabig fázósan néztük a felhőten eg alatt ragyogó környék szépségét; a Mátra hótakarja komolyságát, a Cserhát kéklő föltaí, a Salgó és Boszorkányvár suttogó romjait. És egyszerre valami csodálatosan kinyílt a távoli vidékek elmosódó képéből, mint ha a délibáb őrne velünk csalfa játékok, élénk döbcentek félelmeinek csucsáikkal a Tátra szűzéhez ormai. Földhöz ragadt lábbal, megigézve néztük az isteni színjátékokat a Tátrát, a Tátrát a Pipisről. Amidőn végre szőhoz jutottam, elküldöttem magam a domboldal felé; emberek, emberek siesettek gyorsan, látni a Tátrát, a Tátrát látni! Csodálkozva néztek rám, meg feleségem is. S voltak, akik szótfogadtak, de olyanok is akadnak, akiknek füle mellett elkaptak hangomat, a süvöltő szél. Mindjárt tudtam, hogy ezek még nem látták a Tátrát közelről.

En már előbb láttam, 1926-ban éjjele érkeztem Lomniczra. Aprilis volt. Máshol már daloltak a madarak és virágba szőkkent a mező. A Tátra még nem vett tudomást a tavaszról, megközelíthetetlen magasságából, szikrázó fel-

ren nézett halandó-magamra és olyan hidegen, félelmetesen a holdfényben, mint a Halál. Összerementem: féltem a hideg csucskötől. De másnap már összebarátkoztunk és én örökre szerelmes lettem... Most ujra a Tátrát járjuk. Lomniczról Matlárra kapaszkodunk a fenyőkkel szegélyezett, illatos uton. Már fel is tűnének előttünk a havasi réten a Mergás, kőpatok, a Tátra és a Loisch villák. Valami különös csín, tisztaság és közvetlenség jellemzi ezt a kedves üdülőtelepet; mindjárt otthon érzi magát az ember. Amellett azt tapasztaltam, hogy Matlárháza a legszebb tátrai nyaraló. Lomniczon visszajövet hängös élet fogadott, zugott a jazz a sétányon s a matlári esend után az internationalis hangulat olyan fájdalmas-bántón hatott... Matlárháza, Lomnicz, Ó-tátrafürdő, Tarajka, Tarpataki vízesekek, Széplak, Csorbató felelhetetlen ut. A villasor mindenütt a Tátra tővén, százados fenyők, zugó patokok, fejedelmi villák, a szépségek láncolata elkábitott szomoruvá tett. Parányiságnak a tudata soha ilyen erősen nem jelentkezett, mint a még most is hótakart, közel 3000 méteres ormos szomszédaságában: Tátra felséges Ur előtt. Zordon, élesvágású, vadkinézetű tekintetében mégis annyira a szeretet, a megértés, hogy az audentől senkinek sincs oka megijedni. Általános emberi szomorúságom mellett, magyar szívem bánata is kintzött. Mert aki csak a megazálás előtt járt a Tátrában, az uj feljárások után el sem tudna igazodni. Stary Smakovac lett Ó-tátrafüredből, Széplakból, Tatrauska Palánksa és Csorbatóból Strbské Pleso. De az édes magyar szó, a feltámadás híte, bizalma olt

imádkozik az ajkakon, vele mindenütt találkoztam. Csak Csorbatón jártunk igaz kissé. Bementünk ebédelni a turistaházba. Magyarul rendeltünk. S ezen az egy helyen, hangszolyozom csak ezen az egy helyen úgy néztek ránk, mintha nem is a történelmi nép fia, hanem valami pápuák lettünk volna. De a borralvól zsebrebégát a pincér, mert a „borralvól az a sértes, amit mindenütt zsebrebégának.

Az egész tátrai kirándulásunkon csak úgy uszott fölünk a pénz. Szobák 4-6 pengőnél kezdődnek valamire való helyben s egy ebédért 5 pengőt kénytelen elkernek. Állandóan szegényebb ember nem is bírja az ottartózkodást, de nem is érdemes. A Szepesség tele van kisebb klimatikus helyekkel, amelyek majdnem negyedárton nyaralhatunk fenyegekben 700-800 méter magasságban. Így pl. Iglofűd, de különösen Feketehegyűrdő ajánlható, ahol napi 5 pengőből kijön az ember. Alig több ez mint amit itthon költünk. Legközelebb ezzel a kérdéssel még bővebben foglakozom.

A Tátra felhőkösorozor ormai integettek felénk, a nagyfarpataki vízese még fülünkben zugott, amikor a 900 méter magas poprádi fennsíkron robogott velünk a vonat, ami kedves „Beata solitudo”-nkba. Szomorúságomhoz még egy harmadik, a közeli elválás gondolata is hozzásegődött és fájdalomban fogant e két kis sorocsa:

Kedves kicsi ház, szép helyed s tájaid megörzök szívűnkben hi barátaid.

Könyven biztosítom drága otthonunkat hi emlékezősünkről, mert élete legszebb napjaira ki nem emlékeznék?

gosan beszélő harmoniája, a helyes beállítás bátorsága s így emelkedett a maga nemében a festészeti monumentalitás és az arcképfestés mesterévé.

De még egy másik kedves vonása, dévajdó, pajzán kedélyvilágból kisugárzó megnyilvánulása is a figyelők előtt tárta Benczur kedélyi életének a vidám oldalát. A történelmi tanulmányokon általánosan hatalmas vasmunkák a legkomolyabb stadium portraikon túl ez a játékos kedélyi élet legderűsebb pillanataiban levetette a kötelező tolgát, felöltötte a könnyed mindennapi élet derült öltözékét s megszűnt a remek „Faun”. Ilyen lehetett a Debussy világhírű muzsikáján keresztül úgy Faun delutánján át az erősen érzékes lobogósa Faun, ki tulizgult nyári delutáni forró szerelmes vízióit át megátjárta a nympht és als csak a látlya marad a kezében a csábító fiatal test eltűnt a sűrű erdő fái között.

Es „Narcisse” ez a bájos festmény! Előtte térdre kell omlani, ha valaki a

Gratiát átérzeni képes. És a gitározó férfii! Ott ül a szemében a gyönyör, melyet úgy szerelmi dal éneklése gitár kísérettel varázsol a vágódó férfi arcára. Ez a váznain át megjelenő másik Benczur, ki végső elemzésben egyesül a hatalmas méretű festőfejedelmével, kinek kezéből örökölték meg a magyar mágánok, nemese, politikusok és államférfiak díszmagyarjain a bársny, selyem, brokát, nyest és egyéb préme, szőrmék, ragyogó, anyagbeli utánozhatatlan jellegzetességei. Ennyi gazdagság, ennyi élet, ily sokoldalú nagyarányu tehetség és ilyen bőkezű festőfejedelmre valóban kegyelettel gondolhat a haza és hálás szívvel zarándokolhat Mausoleumához mindenki, hogy lerója halálát épüget, mint elzarándokolhat Széphalomra, hogy vele egyvásan költő fejedelm Mausoleuma előtt rojja le kegyeletét a magyarok egyik legsajátosabb vezgőzt költője, — költő reformátora iránt.

A csehek és az amerikai magyarok propagandája.

A cseh lapok ujabbban nagyon sokat foglalkoznak az amerikai magyar propagandával. A Slovensky Dennik például legutóbb nagy cikkben járult fel, hogy a magyarok rávetették magukat Amerikára és ott őrzi propagandát csinálnak a trianoni békeszerződés ellen. Elmondja ez az újság, hogy kint járt Ravasz László, ref. püspök, aki több, mint ötven előadást tartott a trianoni béke revíziójának szükségességéről. Kint járt Guillaume tábornok felesége, aki különösen egyesületekben és klubokban kerest megértést a magyar ügy iránt. Boér Elek végigjárta Amerikát s előadásai és cikkeiben azt fejtegette, hogy Magyarország nyomorának, szenvedésének oka a trianoni szerződés.

A Slovensky Dennik cikke leghezsabban Eckhardt Tiborral foglalkozik, aki a Carnegie Peace Foundation vendégként több, mint 50 előadást tartott a békeszerződésről és a közép-európai gazdasági helyzetéről. Azt magyarázza Eckhardt, hogy el kell pusztítani Triant, meg kell csinálni a revíziót, mert mindaddig, míg ezt meg nem tesszük, nem lesz gazdasági rend, politikai nyugalom Európában.

A Slovensky Dennik szerint Eckhardt mindenütt a Slovak című től lapra csehszlovákiai újságokra és rádiókatra hivatkozott, sőt amikor Baltimoreban többen néhány kijelentéséről felelősségre vonták, szlovákiai től lapokból és a től néppárt választási rádiókatól bizonyította igazait. A cseh lap hazaárulással vádolja a től pártokat és től lapokat, mert a magyar propagandisták tőlük kapják adataikat és így valóban a től lapok és pártok legkomolyabb támaszai a magyar propagandistáknak.

A Slovensky Dennik megírja, hogy Jehlicska Sumostatnost című től lapra romboló munkát végez Amerikában, mert eljut mindenhol, ahol től olvasni tudnak és valószínű lájzja a től tokat a csehek ellen. Ez a lap a népszavazásról harcol, épen úgy, mint a Kosik Gusztáv Slovenské Noviny című lapja. A cseh lap a felháboradás hangján ír ezokról a jelenségekről és követeli, hogy a csehek is csináljanak épen olyan erőteljes propagandát, mint a magyarok, különben a világ közhangulata ellensége lesz a cseheknek, barátja a magyaroknak és a revízió mellé fog állani.

Ugyanakkor érdekes cikk jelent meg egy prapái nagy cseh lapban, a Narodni Politika-ban. Elmondja ez a cikk, hogy az amerikai csehszlovák nemzeti tanács és az amerikai cseh nemzeti szövetség óriási küzdelem folytattak azért, hogy az amerikai népszámlálást az anyanyelvnek szerint oldják meg.

Elmondja ez a cikk, hogy a csehszlovák szervezetek nagyserű buzgalma közönszönek az, hogy az Amerikában született gyermekek megmaradnak csehszlováknak és hogy a szervezetekkel az amerikai hatóságoknak, mint a csehszlovákiaság erős és komoly tényezővel kell számolni.

Érdekes, hogy a csehek olyan jogokat követelnek Amerikában, amilyen jogokat megtagadtak saját országukban. Csehszlovákiában december 1-én kezdődik meg a népszámlálás. A magyarok, németek azért harcolnak, hogy népszámlálási kérdésekben külön tüntessék fel

az anyanyelvet és a nemzetiséget, de a csehszlovák körök a legridegebben elzárkóztak ez elől a megoldás elől. Csehszlovákiában nem maguk a lakosok állapítják meg, hogy milyen nemzetiségűek, hanem a népszámlálási biztosok, sőt ezek állapítják meg a gyermekek nemzetiségét a szülők tiltakozása ellenére is. Ez ugyanis a céljuk, hogy hamis népszámlálási adatok alapján mentől kevesebb magyart és németet tüntethessenek fel.

A csehek az amerikai népszámláláshál ugyanezt harcolnak, amiért a magyarok és németek az ő országukban: az anyanyelv feltüntetéséért. Azokat a jogokat, amelyeket maguknak követelnek Amerikában, nem adják meg saját országukban a németeknek és magyaroknak. Jó lenne, ha erről mindjobban felvilágosítanák a magyarok az amerikai komoly köröket. Utóvégre nem követelhetnek a csehek olyan jogokat Amerikában, amit saját országukban megtagadtak. Ha pedig maguknak ilyeneket követelnek, akkor adják meg ugyanazokat a jogokat a saját országukban is.

IDEGENBEN.

Ajánlom: **Holcsek Antal** íj. tan. urnak.

Messze, messze van egy falu,
Bucsujáró Karancs alján;
Ott ringatót, babusgatót
Édes Anyám el a karján.

Messze, messze, szép falumban,
Rózsakertes, boldog tanyán,
Térdenülve tanítgatót
Imádkozni édes Apám...

Es ebben a kis faluban,
Megkopott, szép fehér padban,
Áldott lelki tő tanítom
Tanított meg: mi a Hazal!

S bár falumból elszakadtam,
Szűlőt, mindent elvesztettem:
Istenemet és Hazámat
Annál jobban megszerettem!

Ujj István.

Hírek és különfélek

Dr. Kardos Adél orvos (Fő-utca 54 sz.) kozmetikai tanulmányát befejezve rendelést í. évi július 10-től kezdve kozmetikával bővítette ki. Arcpálcs, hajszál-, szemölcs-, anyajegy-, szepől-, májolt- és mindennemű szépséghibák eltávolítása. Rendel: kozmetika részére d. e. 9-12-ig, betegei részére d. u. 2-6-ig.

Távózás. Pentka József máv. intézőt a bp. üzletvezetőség az osztrák-cseh határhoz közel levő Oroszvár állomás főnökévé nevezte ki. A kinevezés egy közszereletben áll, kitűnő képesítéssel tisztviselőt ért, aki társadalmi téren is kivette részét a munkából. Távózását úgy hivatalosra, mint a város társadalmára nagyon ajánlja. Kísérje Isten áldása új munkakörében és fogadja ott is az a szeretet, melyet mindig érzett salgótarjáni működése alatt.

† **Gyászhi.** Gyöngyössi József a M.A.V. salgótarjáni fűtőházának főnöke f. h. 13-án Budapesten hirtelen elhunyt. Halálának híre melyen megrendítette nemcsak a vasutasokat, akik között mint hivatali pályatársai között élt, de leauj-

H	E	D
HELLER	ujdság	BÁRSAJT DERBY
E		B
R		Y

totta azt a sok jóbarátot és tisztelőt, akik őt nagybecsűléssel, tisztelettel és igaz szeretettel vették körül. Gyöngyössy az oláh megszállás alatt rendkívül sokat szenvedett. Az oláhok meghurcolták és börtönbe is vetették, majd sikerült neki a határon átszöknie és azóta kipróbált acélos munkáerejét a magyar vasutasnak szentelte. Hivatalában rendkívül pontos, legyelmet és rendet szerető férfi volt és köteles szigorúsággal ideális harmoniában volt megértő jó szíve, mely a szegénynek támaszt s az esztelennek védelmet nyújtott. Baráti körben lett rosszul s türelmetlen gyomor fájdalmaktól győrtörve vitték orvoshoz, majd mert fájdalmát szüntelenül kintózták, barátai Budapestre szállították, hol a nemes szív végleg megszűnt dobogni. A városzása homlokzatán kitűzött gyszalobogó hirdette a hirtelen bekövetkezett halált. Temetése a rákoskeresztúri temetőben ment végbe. A gyászszertartáson salgótarjáni vasutas társai a beteg Szántay István állomásfőnökkel élőkön és barátai nagy számban vettek részt. Sirját gondallal apolt kertjének virágjai és a megbecsüléssel, szeretettel emlékező koszorúk tömege borította. A koporsónál Gáspár Béla az ÉME nevében, Szabó Deszda helybeli ref. lelkész pedig a ref. Egyház, barátai és tisztelői, Bencsik József a fűtőház nevében bucsuztak megható beszédben Gyöngyössi Józseft, városunk képviselőtestületének tagját, a jó tisztviselőt és barátját. Most már pihen a haza ölen s várja a nagy viszontlátást.

Csecsemő holtst. A nagy állomáson túl, a patak parlon játszódó gyermekek f. h. 15-én egy 6 hónapos lümagyatra bukkantak, mely papirba és egy kőtenybe volt burkolva. A rothadó felbén volt holtstestét miután a rendőri bizottság kiszállt, a hullaházba szállították, ahol a bíróság jelenlétében dr. Clementisz Kálmán tisztiorvos boncolta fel f. h. 17-én d. u. A zagypállaival csendőrség erőlyesen nyomoz ez ügyben.

A Róm. Kath. Olvasókörben vasárnap d. u. 2 órai kezdettel külgverseny lesz, mely este 6 órakor fejeződik be. Az értékes díjak a verseny befejezése után azonnal a nyertesek között ki lesznek osztva.

Napokban küldte szét kérelem leveleit vármegyénk előléteségeihez az alakulóban lévő Eszaki Róm. Kath. Autonóm Hittközség. Lapunk közönségének főlölegesen újból ijegetni, hogy mily eminess érdeke fűződik városunknak e terv melőbbi megvalósulásához, hisz nemcsak megynékné, de az egész országunk sem lehet közömbös Budapest után az egyik legelső ipari és bányacentrum lakosságának lelkiélet és erkölcsi jövője, akkor midőn még a moszkvai vörös rém romboló árnyéka mindég kísért és az erkölcsi zűllöttség már a társadalom gyökerét rájja. A legenyedülteket kell erősíteni és a hit iteni vértjével kell ellenállóbba tenni, — különben hiába a sok jóakarát és dicsegeteméltő minden igyekezet, — kárba vész a legbuzgóbb munka. Városunk északi részének harmincezer pengész templomépítési megajánlásának részlete a legpontosabban törlesztődnék. Pár hónap alatt közel tízezer pengő készpénz gyűlt így módon össze, pedig a tulajdonképeni gyűjtést városunkban és vidékünkön csak a jövő hóban kezdik meg nagyobb arányban. A nemrég kibocsátott „Kérelem” leveleinket — pár kivétellel — mindenki elfogadta és a hitelek élénk figyelemmel és bizalommal várják azok szives honorálását. Kérem leveleinkre f. h. 15-ig a következő adományok érkeztek a postatakarékpénztári számlánkra: Gróf Mailáth G. Mailáthgárdy 20 pengő, Dr. Pongrácz, Dr. Harmath Z. Balassagyarmat 10-10 P, Dr. Bartha E. Hetényi V. Bgyarmat, Hangya Mátrászele, Nagymaros—Visegrádi Takarékpénztár r. t. Nagymaros, Pál M. Somoskőújfalú, Községi Előjáróság Szécsény, Főszolgabírósz Szob, Hittézővetkezt érsekadvkert, Dr. Schindler A. Illy, Hangya Kazár 5-5 P. Tóth L. Dr. Kovács Z. Bgyarmat 3-3 P. Dr. Koltay E. Selmeczy A. Balás I. Bgyarmat. Székely G. Érsekadvkert, dr. Schmiedt J. Kismaros, dr. Földváry J. Lúke, Községi előjáróság Rád, Regös J.

Popovics J. Szécsény, Rétyai J. Szirák, Nemes M. Zagypállaival, Községi Előjáróság Rétsg, Kias E. Mátrászőllös. 2-2 P. Rab L. Bgyarmat, 1:50 P. Óváry L. Rétsg, 1:20 P. Beldi I. Rónay I. dr. Kias J. Bgyarmat, Balás J. Becake, Községi Előjáróság, Kőrgyűzőség Etes, Vass A. Jobbágyi, Tátray J. Vanyarc, Községi Előjáróság Nógrádvöröce, Tóth E. Karancsság, 1-1 P. Hajdu L. Buják, 50 fillér. Összesen: 135.20 P. Hálás köszönettel nyugtazzuk e nagylelkű adományokat és szeretettel kérjük azokat, kikhez kerésünk nem jutott el, kegyeskedjenek adományait a 2082 számú csekszámlánkra bíancó postatakarékpénztári befizetési lapon eljuttatni. A jószágos Mindenható megjutalmaz minden áldozatot, mit Nevétől hunk!

A Salgótarjáni Ipartestület július 10-én megtartott rendkívüli közgyűlése. F. h. 13-án delután tartotta meg a Salgótarjáni Ipartestület a rendkívüli közgyűlést óriási érdeklődés mellett. A közgyűlés megatást a június 10-én megtartott kamarai kultúr választás lette szükségessé, amely miatt úgy az ipt. elnökség, mint az előjáróság lemondott. Az ipartestületi tagok oly tömegesen jelentek meg, amilyen még kevés közgyűlésben láttunk. A kandidáló bizottság javaslata alapján titkos szavazás útján a lemondott elnök íj. Timaróczy Sándor lett újr megválasztva 96 szavazattal, míg Kilczér Béla építőmester 12 szavazatot kapott. A rendkívüli közgyűlés ily határozata őszinte megnyilvánulása volt annak a szeretetnek és közbecsülésnek, amellyel az ipartestület tagjainak legnagyobb része viseltetett íj. Timaróczy Sándor ípt. elnök személye iránt, azért az ősznellen és ügybuzgó munkásságát, amellyel mindenkor dolgozott a kézműves iparosság kulturális és gazdasági boldogulásáért. A közgyűlés azután titkos szavazással az előjáróság tagokat választotta meg, majd letárgyalta ama, 52 ipartestületi tag által aláírt a benyújtott közgyűlési indítványt, amely szerint nem azonosított magukat a június 10-én lefolyt kamarai választásokkal. A közgyűlés egyöntetűen fogadta e tette magává az indítványt s emelte határozatra. Majd a taghétáptékezéssel foglalkozott s mérlegelve a körölményeket a június 10-én rendkívüli közgyűlés taghétáptéke határozatát hatályon kívül helyezte, azzal, hogy új tárgyalás s költségvetés alapján fogja a házépítés nemes célját megvalósítani.

Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem szükség van lelkének is táplálékra és gondozásra. Különösen kétszeresen fontos ez oly exponált munkaszívéken, hol a legjobban vannak kitéve az elhanyagolt gondterhes lelkék a nemzetközi romboló áramlatoknak, melyeknek veszélyes égő örvénybe kerülve kiszárad és elpusztul minden intellektuális érték és lelkileg legenyedülve elsorvad egy jobbsora érdemesebb társadalmi réteg. A Salgótarjáni Községbányára R.T. áldozatkész vezetőségét, legelőszörban Róth Flóriás bányauigy főtanácsos, bányaigazgatót az a nagy érdem, hogy utat mutatott és élére állt annak a mozgalmnak, mely a hitélet fellendítését és a munkásságunk fokozottabb lelki gondozását tűzte ki célul. Nemes gesztusú beigazolva, hogy nemcsak munkásainak anyagi, de lelki ügyeit is szíven viseli, midőn a miszerfai helyi lelkész lelétesített nagylelkűen támogatta és munkásainak vallásos erkölcsi és hazafias nevelését ezáltal is biztosította. Az új lelkész, — melyhez Mizerfa, Jánosakna, Horthytelep és Gusztávákna tartozik, — f. h. 15-én kezdte meg nagyívű munkáját. A lelkész vezetője német Kuchta András, volt ragályi lelkész nevezte ki a rozányói püspökség, kinek apostoli egyénisége és lelkes munkaszeretete a legjobb garancia az új hitközség felvirulásának. A miszerfai lelkész sággal a rozányói csonka egyházmegyének plébániának a száma kerek huszra emelkedett. Bárcsak e nemes példát mielőbb többen követnék!

Streik a palackgyárban. A fűtőigényűvő szakmunkások azok közé tartoztak, akiknek heti keresete itt a Salgótarjáni palackgyárban kétszer ak-

**az új
ujlaki
pala**

MINŐSÉGE, GAZDASÁGSSÁGA
FELÜLMÚLHATATLAN

NAGYBÁTONY-ULAKI
EGYESÜLT IPARMŰVEK RT.
BUDAPEST, VILMOS-CIRÁSZAR-UTCA
KÉPVISELŐ:

Weinberger Soma
lakereskedő, Salgótarján.

kora volt, mint más gyárban dolgozó hasonló munkásoké. Eme örvendetes esemény azonban érzékeny változás követte, mert a gyárnak központi vezérigazgatósága eime magas munkabéreket a hasonló gyárak munkabéreiből simulóan olyként szállította le, hogy a salgótarjáni fűtőüzem szakképzett munkások bére 20—25 százalékkal magasabb, mint más gyárakban. A segédmunkások és a zöldüveg-munkások bére maradt a régi, elég alacsony. A bérleszállítást tudtul adó hirdetmény érhető megütközést keltett a munkásság soraiban. A fűtőüzem gyártásánál a munkát erre mintegy 100 munkás beszüntette. A tárgyalások, melyek hivatalosan a bérleszállítással kapcsolatban fennmaradó összeget a megfelelő helyre juttatni, folyamatban vannak. Hisszük, hogy ezt a gazdasági harcot nem pártolók fűti és a magyar dolgozók érdekeinek megvédése feltétlenül biztosítja.

A színházi iroda közleménye:
A mélyen tisztelt bérlo közönség ismételt kérést, hogy szelvényeket naponta délutól 10—12-ig napjegybe beváltani sziveskedjenek, tekintettel, hogy a színházi pénztárnak ezennel nem áll módjában azokat beváltani. Kivételt képeznek a város területén kívüli lakók, kiknek helyeik telefonátírástestére estig biztosítva lesznek. Telefon 53 szám.

Alakalmosság döntés Amália-aknán.
Nem mindennapi látványban volt részük azoknak, akik f. hó 15-én nem csupán fáradságot kimentek Etes-Amália-aknára, ahol a delutáni órákban döntöttek le az Amália-akna kénymény. Százán és százán rajzoltak a halálra ítélt kénymény körül, várva a begyújtást melylyel a kiélt kénymény az utolsó kegyelem díját megkapja. Klankenberger Péter és Csató főmérnök, üzemvezető intézkedése mellett a kőművesekkel 4 óra után meggyújtották a kénymény alatt beélt fapiramist, mely óriási lánggal lobogva regegni-rogni kezdett. A begyújtást követő 5-ik percben a kénymény haladóján kezdett néhány másodperc múlva megingolni, majd nagy robajjal a talapzatánál és a felőrzés megőrzése a földre zuhant, óriási porfelhő vágya az ég felé. A begyújtástól számított 7-ik percben a bűszke kénymény már ezer darabra törve hevert a földön. A kénymény 1894-ben építette H. R. Heinecke—Chemnitz cég és még az év július hó 1-én lett a használatnak átadva. A kénymény magassága 40 méter, a felső átmérője 1.6 méter volt. A nézők közül sokan voltak jelen, akik a kénymény avató ünnepélyen annak idején részt vettek és most könnyes szemmel búcsúztak a 36 éves öreg kényménytől, melynek ledöntésével az Amália-akna üzem teljesen megszűntnek mondható. K. K. A.

Levente hlr. F. hó 20-án hosszas és fáradságos előkészítés után 65 salgótarjáni szegény iparos leventét vizs a járási testnevelési vezetőség 2 heti táborozásra Balatonfűzfőre. Az egész év sokszor bizony nehéz munkát végző iparos ifjaknak a 2 heti pihenés nagyon hasznos befektetés lesz a munkaórák szempontjából is, mert a táborozásról visszatérő, testben és lélekben megerősödött levente fokozottabb munkájával fogja megállni a két heti pihenést. Az előkészítés során a járás összes földirtókaihoz és a város fehéresebb kereskedőit felhívást küldött a járási testnevelési vezetőség, melyben kérte, hogy a táborozáshoz természetbeni adományokkal járuljanak hozzá. A nemes adakozók a vezetőség nyilvános hírlás közönlöttét öhajja kifejezni azzal, hogy jóvá számunkban nyilvánosan nyugtazza az adományokat.

Uj!

34

filléres

csomag

LUX

Selyemgyapjú és minden finomfehérnemű mosására

elegendő 20 pár harisnyához

Akik zavar után áhitoznak.

A világproblémát jelentő gazdasági krízis enyhítése vagy éppen kiküszöbölése, sorompóba szőlította az összes államok kormányait s győző és legyőzött államok egyaránt arról tárgyaltak és tárgyalnak, miképpen lehet a gazdasági dezlució utját állani s miképpen lehet a fellorgatott gazdasági rend káros következményeit megszüntetni? Amerika éppen ugy nyögött és nyög ma is a munkanélküliség nyomasztó sulya alatt, mint Európa s az amerikai törvényhozás épp ugy foglalkozik ma is a munkanélküliséggel s annak káros következményeivel s orvos-szereivel, mint Európa államainak összes törvényhozása. A termelés és fogyasztás rendjének összezavarása, a termelési tényezők elsorvadása, maga után vonta a fogyasztás mérvének csökkenését s ebből a diszharmonióból egyaránt kivette részét a munkás, a munkaadó, a termelő és fogyasztó. A kereset csökkenése alászállította az élet színvonalát azoknak, akik még az imént egyensúlyban tudták tartani existenciájukat azok a legzűszesebb nap éleletszükségleteit is alámértetni voltak kénytelenek. Ez a nyomasztó állapot az elsőrendű éleletszükséglet cikkek megfontolt beszerzését és fogyasztását szálalt alá, miután a fogyasztás csökkent, így a termelésnek is csökkenie kellett. Ez a gazdasági világrkízis szűlte a gabonatermelésnek és fogyasztásnak olyan megrendszabályozást, amely keresztül az egyes országok, a termelői érdekeket védő rendszabályokkal biztosíthatják. Magyarország a gabona árának nyilván való tartását s a termelőnek prémiummal való támogatását mondotta ki s a magyar kormány, törvényhozási uton gondoskodott arról, hogy az árcsökkenés tovább ne terjedjen és viszont, hogy a termelő, az előállítási költség arányában kártalaníttassék. Ez hívta életre a "köznyelvén, boletta-törvény"-nek nevezett törvényintézkedést.

Nem volna méltó önmagához a magyar közélet egy része, ha ezen egész valójában gazdasági természeti intézkedésből — nem-igyekezőnek politikumot kicsiholdi. A magyar közélet egy csekély töredéke mindenből minden körülmények között zavart óhaj csinálni, zavarrá áhitozik. Annak az elenyésző töredéknek mindegy, hogy ma a külpolitikában halászai-e a zavarosban, vagy holnap a gazdasági élet vizeit zavarhatja? Most, hogy dátum szerint is életbe lépett a boletta-rendszer, egyszerre aktuálissá vált a zavarkeltés s akár van alapja, akár nincs, "orbait ulbi" hirdeti, hogy a boletta-rendszer nem kell a gazdának, de nem kell a fogyasztónak sem. Algzadák és műfogasztók adják le véleményüket a törvény rendelkezéseivel szemben s ha már mást nem tehetnek a közhangulat megroztatására, hát jóslatokba bocsájt-koznak s ott is ördögöt festenek a falra, ahol se ördög, se fal nem találtak.

A józan magyar közvélemény évek óta, évek sorozatán keresztül láthatta és saját kárára tapasztalhatta, hogy ezeknek a bajkeverőknek, ezeknek a zavar után áhitozóknak nem a rend, nem a konszolidáció, nem a gazdasági élettelenség kell, hanem csak a saját félszeg felfogásuk érvényesítése. Ezek az egyedek már-már a közönlenség áldatlan szere-

pére is vállalkoznak, csak a zavar fűstös lángjánál kicsiny pecsenyéjüket megsüthessék. Bár nem vagyunk olyan erősek, hogy magunknak ilyen és ehhez hasonló kedvteléseket engedhessünk meg, mégis tanulságul, szánakozva nézhajjuk, hogy a politikai gyűlölködés minő utvesztőkbe sodorhatja az embereket, ha nem az igazságot keresik, hanem mindenáron csak zavar után kutatnak és áhitoznak.

Előnkvázastás.

Timarovszki kedves lélek
Meg ölelni szeretnélek
Szerez minket vizsont szívvel
Hü előnk bekebeledel.

Van előnkünk egy fővitéz
Testületét harcolni kész
Harcolt mindig igazságvél
Hü előnk bekebelevél

Testület öt üdvözöl
Magos fokra fel emeli
Eljen soká az előnkünk
Kilenczvenhat szavazatunk

Irta: Jankovics József.

"Itt közöljük a maga etedtelisében beküldött versikét az ipartestületi előnk választással kapcsolatban.

Ha júniusban akar vizsgázni, haladéktalanul jelentkezék a

Walter Magántanfolyam

levelező oktatására.

Budapest, VIII. Rákóczi-ut 51. V. 2.

Színház. 10 napja városunkba költözött Halmit Jenő színtársulata. A társaság fő erőkből áll. A szerepek tudása, az előadás sima, sőt művészi folyása Zemplényi Zoltánnak tudható be elsősorban. Önemcsak mint endező kiváló, hanem mint színész is. Sohse fogjuk elfelejteni azt a briliáns alakítást, amit az "Egő városban" nyújtott, a vörös szerepben. Kitiűnő volt. Sajnos közönségünk részéről nem igen van látogatottsága a prózai daraboknak, az okát igazán nem tudjuk. Pedig a szerdai előadás kitűnő volt, minden részében kidolgozott, a dialógok nagyszerűen folytak, az ilyen prózai előadás mutatja legjobban, hogy mire képes egy társulat. Reméljük, hogy az "Egő városban" fogjuk meg Tarjánban látni az együtttest. Trillap lonka, régi kedves ismerősünk. Igazán bámulatos és bájos ez a végletes szerény művész az életben. A szinpadon, szimpatikus egyénisége, szárnyaló hangja, ragyogó tolettje uralja az egész előadást. Önem Tarjánba, hanem valamelyik nagyobb szinpadra volna predestinálva, dacára, hogy mi csak örülhetünk ittletének. Végleten kedves elsőrangú színész Morocz Baba, jó volt. "Szólik az asszonyban" és a "Fecskefészkekben." Csütörtökön a Királyszínház műsordarabja, az "Orlov" ment. Dacára, hogy ez az operett nem sokáig élt Pesten, az előadás jó volt. Szabó F. László fértias megjelenésével szimpatikus hangjával nagyon jó benyomást tett. Szabó Samu mint komikus aratótt sikert. Jó volt még Sala Domonkos, mint jegyzető. Szerdán az "Egő

városban" Z. Serlózó Ilona szép beszédével, pattogó, ritmikus kiejtésével és Sz. Dankó Böske szimpatikus megjelenésével, átértett kedves játékkal, méltán voltak Zemplényi osztályosai. Pénteken "Te nem ismered Verát" c. vígjátékban elsőrangú volt Morocz Baba, kit új oldaláról, mint prózai színésznőt szerettünk meg. Meg kell még emlékeznünk az előadások pontos kezdéséről, ami szintén nagy érdeme a direktciónak. Aki egyszer volt a színházban, az állandó látogatójának csap fel. A darabok kiállításai vidéki fogalmak szerint kifogástalanok. A ruhák szépek, a férfiak jól öltözöttek. A zenekar kiváló, a tavaly óta 5 taguá bővült és Bakonyi keze alatt nagyszerűen érvényesül. Reméljük, hogy az idén a tavalyi évadnál jóval nagyobb sikerrel fog szerepelni.

Hitbizomány helyett kis családi birtokok. Az igazságügyminisztériumban törvényjavaslatot készítettek elő a hitbizományok reformjáról. A javaslat egyfelől az egymillió holdnyi hitbizomány egy részének feloldásáról tartalmaz intézkedéseket, más felől azonban az egészen kis családi birtokokat is fundált vagyon formájában igyekszik fenntartani. A költött földterületek tehát egyrészt apadni, másrészt azonban növekedni fognak.

Ma szombaton d. u. 4 órakor Iljuszági és katonai előadás a színházban. Színr kerül: az **Egő város.** Hazafias színmű 3 felv. **Belépődíj 60 fillér.** Mindenki részt vehet.

A pálinka nem közszükségleti cikk. A fennálló törvények szerint áldrágító visszaélést csak közszükségleti cikkekkel lehet elkövetni és ebből a szempontból ügydöntő fontossága van a kérdésnek: közszükségleti cikk-e a pálinka vagy sem? A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara egyik hatóság megkérésére olyan választ adott ebben az ügyben, hogy a pálinka s általában az égetett szeszes italok a táplálkozáshoz nem szükségesek, sőt bizonyos mértékben túl való élvezésük az emberi szervezetet károsan hat. Több államban az alkohol élvezete általában tilos, sőt nálunk sem szabad vasár és ünnepnapokon pálinkát kimérni, tehát az ilyen áru közszükségleti cikknek nem tekinthető.

Kézi és járgányüzemű CSÉPLŐGÉPEKET
470 m/m dobszélességben
rendkívül olcsó árban
szállít **Fehér Miklós** Gépgyár r. t.
Budapest, V. Váci-ut 80.

A házinyultenyésztés előnyei. Utón-utólen mindszűrűb a fű, gaz és lomb, amelyek kiváló nyultakarmányul szolgálnak s föl nem használatuk esetén kárba vesznek. A házinyultenyésztéssel pedig bárki, ugyszólván ingyen kiváló fehér hus, drága prémet és értékes állati trágyát produkálhat ebből a garból. Így két anyanyul egy egész család élel husszükségletét fedezi, ami a mai husárkák mellett nem megvetendő tétel. A prémú oly drága ma, hogy csak a vagyonosok szerezhettek belőle s ime a nyultenyésztéssel mindenki maga állíthatja elő a maga és családja prémzükségletét.

Mályva lezártított árákkal a legszebb és legmodernebb fényképek **Málnovicsné** fényképesi műtermében készülnek. (Salgótarján, Erzsébet-tér) Telefon 43.

Eladó két darab nyolchetes him kis foxi, elsőrangú pedigrével. (Matador Hurráh) (ivadéki) Megtekinthető: Lip-tay-sor 5. számú házban, Acélgár.

Vendéglőmet és háziüzletemet bérbeadom vagy Amerikába utazásom miatt eladnám, fővonallal mentén, forgalmas helyen a villamos megállónál. Cím a kiadóban.

Üzlethelyiség berendezéssel fűszer vegyeskereskedésnek, november 1-re esetleg előbbre is, lakással vagy lakás nélkül, bérbe adó. Eddigi bérlok vagyonát szereztek benne. Bővebbet Laufer Lőrincnél Salgótarjánban.

Bérbeadó. Salgótarján Fő-utca 6. szám alatt 1930. július 15-től egy üzlethelyiség könyvházal együtt bérbeadó. Bővebbet a kiadóban.

Intelligens német kisasszonyt keresek 2 gyermekem mellé. Irásy Imréné Kisfalud-pusztá, u. p. Zagyvapálfalva.

Nyilttér Nyilatkozat.

A Salgótarjáni Ipartestület f. hó 13-án megtartott elnökválasztó rendkívüli közgyűlésen elhangzottakra alulírottak kijelentik, hogy Kiltzer Béla ur, már a választás előtt hozzánk intézett és kezünk között lévő levele szerint az elnökke való jelöléséről lemondott s így mi őt nem is jelöltük.

Salgótarján, 1930. VII. 11.
Gurszky Károly Ponyi Antal

E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

SPORT.

A futbalsaison befejezése.

Az 1929/30. évi futballévet városunk sportgyűlésűl elismerésre méltóan fejezték be. A dícséret elsősorban a SSE csapatát illeti, amely a legjobb képességű egyesületek között az I. osztályban a II. helyen végzett. El kell ismernünk, hogy ez II. helyezés is olyan előkelő hely, amelyre Salgótarján méltán büszke lehet. De nem hallgathatjuk el azt sem, hogy a SSE-től a diadalmas őszi forduló után a bajnokság megszerzését vártuk. Reméljük, hogy ebből forró kívánságunkban a jövő évben, nem fogunk csalódni.

Az SBTC is becsülettel állta a II. osztályi törekvő csapatának konkurenciáját és a IV-ik helyet biztosította a maga számára. Az SBTC csapata is sokszor a II. osztály legjobb bajnokaspiránsának látszott és így IV-ik helyezése kissé csalódást keltett. De majd a jövő kárpótol bennünket. ugy-e meg?

A SAC ifjú csapatáról sem szabad megfeledkezni, mert ha erős játékmódorából engedni fog, nemcsak veszedelmekkel ellenfele lehet a II. osztály ideiglenes bajnokjainak is, hanem mind több és több barátot és érdeklődőt fog szerezni mérkőzéseinek.

Pihenjétek ki magatokat fiuk, a jövő és nehéz küzdelmeire, hogy dícséretet, elismerést szerezve, magatoknak egyesületeknek, városunk jóhírért, sport-szeretetét hirdessék. — Jó szerencsét!

Losoncú Slávia—SSE vasárnap d. u. 5 órakor a SSE pályán nemzetközi mérkőzés kerül lebonyolításra. A mérkőzésnek az ad bensőségesebb jellegét, hogy a megszállt Felvidék magyar fiait üdvözöljük körünkben. Szlovénoknak mindig ünnep, ha magyar csapatokat köszönhet pályádnak, legyen ünnep részükre is elszakadt magyar testvéreink szereplése, akiket egy éjjelnél fogadni hazafiai kötelességünk.

Értesítés. A Katolikus Népszövetség baglyasjai helyi csoportja f. évi július hó 20-án, vasárnap délelőtt fél 9 órai kezdettel Baglyasján Szent Imre jubileumi ünnepélyt rendez, melyre a keresztény magyar társadalom testvéri szeretettel várja. Az ünnepély programja: 1) Gyülekezés reggel fél 9 óráig a közösségi elemi népisoklálat, honnan körmenetben a közösségi haranglátnál emelt Szent Imre emlékmű és szoborhoz vonul

a közönség az emlékmű és szobor bezenítéséhez. 2) A bezenítés után körmenet a bányatársulati felső népisok tórna kertjében tartandó tábori szent miséhez. 3) 9 órakor tábori szentmise és szentbeszéd. Tartja: p. Virág Venánsz szent. Ferencréné szerzetes, a szentkúti kolostor házfőnöke. — A szentmise alatt a Bánya és Kohó munkások gazd. szövetségének dalárdája Kirchner: „B dur” miséjét énekei a bányatársulati teljes zenekar közreműködésével. Vezényli: Gross Péter a dalárda karnagya. 4) A Katolikus Népszövetség központi kiküldöttjének: dr. Rab Károly budapesti főorvosnak ünnepi beszéde. Az ünnepély kezdete előtt fél 8 óráttól kezdve a közösségi iskolában gyónatás lesz. Villamosjáratok: Pálalvától indul reggel fél 8 órakor. Salgótarjánból indul reggel 8 órakor. Rauaknáról indul reggel fél 8 órakor. Albertaknáról indul reggel háromnegyed 8 órakor. Gusztávknáról indul reggel egy negyed 9 órakor.

A csehok és a kisebbség védelme. A Rozsnyón megjelenő külön magyar szellemű „Sajóvidék” szerkesztő: Kóvács Gyula fűlekpüspöki segédlektész a politikai hatóságok üldözésére, az egyházmegegyi főhatóság felfüggesztette szerkesztői állásától. Az iskolaiugyi miniszter vádat emelt ellene igaztat, lázítás, elnöksérsítés és a csehszlovák Republika kigunyalása címen. A magyarrészi rozsnyói egyházmegegye területéről sokan jarták a kitűnően szerkesztett lapot, melynek csak az a bűne, hogy becsületes magyar lélek nyilatkozik meg benne. Figyelemmel kísérjük, vajjon a „kisebbség védelme” nem juttat-e börtönbe ismét egy lelkes és gerinces magyart, vagy kiűldöz a szomorú felvidékről, hogy a világtájsra hivatalok számát csökkentse és az ottmaradt magyarokat megfélemlítse.

HIRDESSÜNK

A MUNKA politikai hetilapban.

Salgótarjánban.

Két közmondása az a magyarnak, melyet mindenki ismer: „Hegyre földet, tengerbe vizet nem viszek.”

Salgótarján az a kivétel, ahol nem ismerik ezt a közismert közmondást, mert itt nem is kossarál, de egész vonatokkal hordják, még pedig a legmagasabb hegyecsúcsra a földet. Szerencsére a tengerbe, hogy nincs közel, mert csak így szabadulhat meg attól, hogy a salgótarjáni acélgárból ne oda vigyék hordókból a hideg és meleg vizet is. Azonban nem hiszem, hogy azért vinnék a csúcsra a vonatokat, hogy részt üssenek a közmondás, de, hogy a Tarjánba jövő idegenek feltűnik ez, az bizonyos, mert olyanforma ábrándba ringatja: vajjon nem kelhetne-e itt reggelienként a nap is nyugatfelől? Persze ilyesmit már az acélgárból sem lehet várni.

Máskülönbön itt is minden rendes. Nevezetesen itt is van olyan év, mikor hónapokig nem esik az eső és van olyan is, amikor hónapokig esik. A jelen év az első kategóriába tartozik. S így az az ábránd indokolt, hogy az időnek ilyen járása, mint nem tud megjelteni, legelőbb csak megcsinálni az ember, szésszeli. Tehát az idő és talán a legszebb, a legbármibb ne ebben bájosan találkozunk. Éresem lehetetlen, hogy ezt is megcsinálni valaki. De nem mondom meg, hogy ki?

A természet többi csodája, mondjuk, az, hogy egy talajból táplálkozó virágok más-más szint játszanak, más illatot árasztanak, hogy ugyancsak a talaj láti más-más izü gyümölcsöt teremnek, hogy a talaj terményei közt van óriás és van törpe, hogy a föld is olyan szésszel, mint az időjárás, mert hol lapály, hol domb, hol hegy és szikla is egyezik azon emberi szésszéllyel, miszerint azok közt is van magas, közepes és alacsony és ezek közt szintén van szép, van okos, van kellemes, sőt az ellenkező is, amit szintén meglehet sínyleni.

De azért mindez mégis csodás játéka a természetnek és egyáltalán nagyszerű is, mert kielégíti az örökös változatosságra szomjas emberiséget.

Miután Tarján a tekintetben egyhuron pendül a világ hasonló görbe, sőt szabályosan épült városaival, mégcsak

azt a kivételes kimagasló sajátosságát kell kellőleg méltányolnunk, hogy Budapestet ellentétben, holott Pesten még több, sőt sokkal több az izraelita testvérünk, szombatban egytől-egyig zárva tartja az üzleteit.

Szerencsése a szakállas idegennek, hogy a borbélyok közt van ke. esztényi elem is, különben azt híhetnék róla, mikor haza érkezik, hogy Galiciánér lett.

Ezek a mindennapi állapotok. De nem mindennapiak azok, miket Tarjánban a Nagymagyar-alfölddel ellentétben láthat és élvezhet az ember nyáron. Nevezetesen itt nemcsak télen ontják a képmények a község füstöt. És az itteni kikapalkokban sem olyan fajta iszapos víz folydogál, mint ott. A kut vize sem oldja a szappant úgy, mint teszem ott a Tisza vize. Azonban bár ha hal sem terem úgy e tájon, mint ott, de mint ahogyan kitalálják a 42-ös ágyúval szemben a lövészárkokat, úgy itt is a legmagasabb hatalom erővel kosszorúta a hegyet, amely fellegja a szén szilánkokat és füstöt, mely nemcsak feldizíti a csapcsutát, is, de árnyaival és madár-dalával veresnyez a róna aratóléányainak dalos és delibabos tündérvilágával.

Tarján és vidéke is szép, mert magyar és a magyaroké, de sokkal szebb lesz, üdítőbb is, ha majd ismét testvérkezet foghat a tőle északra fekvő, tőlünk elszakított testvér-városokkal, melyek viszhangozzák majd az innen induló magyar dalt, magyar imádságot és a szellőszárnyán innen oda, onnan ide szállhat a madárdal, a virágillat és a magyar cigány zengő muzsikája is.

Mi ezt reméljük is, mert ez esetben, miként fenn áll Tarján és az Alföld közt az ellentét, úgy fenn áll abban a mondanásban is: hogy az idő dolgozik. Fenn áll abban, hogy ez esetben nem azt teszi, hogy „feledni tanít,” de azt, hogy az a föld, melyet őseink magyarvérével foglaltak el, melyért később is magyarvérézőn folyt, küzdve török, tatár és német ellen, ma és mindég vissza vágyik a mi birtokunkba; és azt, hogy az ottani kiűlt kéményeket újra füstölteni kell, azt, hogy az ottani töl uira jöheszen aratni az Alföldre és drótozni fazekat és arra tanít, hogy magyar őseinket nem érheti az a gyalázat, hogy utódai lemondjanak a szent földről és szent hagyományról.

Magyar anyákl legyen magyar gyermek! Magyar gyermek! a te becsületed, a te ősi erényed: légy hős, küzdj és bizva bízzál! Magyar föld! teremj kenyeret a magyar fiúknak, mert a Kárpátok azt viszhangozzák: Hazám! érted élni vagy halni magyar dicsőség.

Mező Dániel.

Építkezéshez Mész, Cement

nagyban és kicsinyben, valamint színnél cement festékek, olaj, zománc és porfestekek, meszlők és ecsetek legelőnyösebben beszerezhető

BICSKEI

fűszer és festékárú üzletében
Erzsébet-tér 7.

Az új honfoglalás és a könyv. Ahol a szuronyok erejével igazgatják országok sorsát, jaj ott a világossággnak. Itt a nép arra való, hogy hallgasson, engedelmeskedjék, dolgozzék és adozzék, a többi pedig bizza azokra, akiket magasabb hatalmak ültettek a nyakába. Ebben a tekintetben nincs különbség közöttük. Ma azonban már nem elégséges, hogy a néptől elszedik a fegyveres ellentállás minden eszközt, hanem ha uralmukat állandósítani akarják, a gondolatra is béklyót kell rakni, a szellemi fegyverekről is meg kell fosztani a népet. A szellemi fegyverek, a nyomtatott betű elleni küzdelem, teljes erővel folyik a megszállott területeken. Legelőször azokra a könyvtárakra vetették magukat, amelyekben a legtöbb és legértékesebb könyv található. Lezárták a munkáskamarkák nagy könyvtárait is azaz az indokolással, hogy tiltott könyveket kölcsönöznek olvasóknak. A lezárt könyvtárakba azután teljesen megbízható cenzorokat rendeltek ki azaz a megbízhatóság, hogy vizsgálják át és selejteznek ki a könyvtárak anyagát. Ezek a cenzorok aztán olyan alapos munkát végeztek, hogy ezekben a könyvtárakban ma

egyetlen valamire való modern gazdaságtudományi munkát sem kaphat az olvasó. Még Besein, Mehring és Hilquit munkái is a fekete listára kerültek. A szorgalmas cenzorok azonban nem értek be ezzel. Gonvizelésüket a tisztán irodalmi munkákra is kiterjesztették. A megszállás alatt álló alattvalók ezután nem olvashatták a magyar írókon kívül Zola, Jack London, Henry Barbusse, Guy de Maupassant, Upton Sinclair, sőt Decobra munkáit sem. Ugyanerre a sorsra kerülnek Darwin, Haecel, Ferel és Bernard Shaw munkái is. Így gyakorolják az inkvizíciót a tudomány és szellemi fejlődés ellen és úgy látszik, hogy jobban félnek a tetőtől, mint a nevetességétől. Pedig a nevetességől áll. Egyetlen ilyen rendelet többet árt, mint amennyit a külföld számára szorgalmasan gyakorolt minden hazudozásuk és szuronyaiknak ereje használni tud.

Itz egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Közzéző fírelési feltételek
Macsosny havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS

SALGÓTARJÁN
a római kath. templom mellett.

Országos Frontharcos vezetőtisztú értekezlet. A MOVE Országos Frontharcos Szövetség körzetszervező tisztjei szombatban délután Budapesten értekezletre jöttek össze, amelyen az elnököl gróf Takács Tolvay József ny. althabornagy részletesen tájékoztatta az egybegyűlteket a szövetség vezetőségének a hivatalos ténnyezőkel folytatott tárgyalásairól, eredményeiről. Többek között közölte, hogy a független Országos Frontharcos Szövetségi alapszabályt a szövetség elnöksége felfüggesztésre elkészítette és azt illetékes helyre juttatta. Örömmel emlékezett meg a honvédelmi miniszter azon közléseiről, hogy a szövetség által kezdeményezett frontharcosok érdekeit biztosító és védő törvénytervezet elkészült és minden remény megvan arra, hogy a kezdeményezésből össze valóság legyen. Leendőletek szavakkal emlékezett meg a távollévő országos elnöklől vitéz Borbély Maczky Emírlől, mint Borsod vármegyei új főispánjáról. Kertész Elemér ügyvezető alelnök ismertette az elnökség munkaprogramját, mely szerint a Szövetség az őszi hónapokban szervezeti körzeteként frontharcos bajtársi találkozókat, majd ezek lezajlása után Budapestben országos frontharcos napot rendez. Az egybegyűlt körzetszervező tisztiek közül Dr. Scheffits György (Szolnok), Szabó Kálmán (Jásznapát), vitéz Kolosváry Borcsa Mihály (Debrecen), vitéz Maróthy Géza (Békes megye), vitéz Kőszegi Frigyes (Hajduboszormény), Dr. Wagner Károly (Budapest), Takács Gyula (Pécs), Unger Máthé (Piliszentiván), Daragó Dezső (Mezőkeresztes), Dr. Romancz, Arisztid (Gödöllő), csicséri Ormos Zsigmond (Szege) szóaltak fel és vázolták körzeti területük frontharcos viszonyait. A frontharcos képviselők nevében báró Vojnits Miklós szóalt fel. Az értekezlet egyhangú határozattal kimondotta, hogy a szövetség továbbra is teljesen távol tartja magát minden pártpolitikától és figyelemmel tartja, hogy minden oly kísérellet szemben, mely a frontharcosoknak politikai téren való szerepeltetését felhasználást célozná, helyezkedjenek elutasító állapponra és a tudomásukra juttat ill. próbálkozásokat közöljék a helybeli vezetőséggel, vagy pedig írásban, jelenként a központhoz. A szervező tisztú értekezletet a Wagner éterem külön termében bajtársi vacsora követte.